

Yttrande över Migrations- och asylpakten (Ds 2025:30), volym 1 och 2

Myndigheten för delaktighet (MFD) arbetar med att främja, guida och stödja samhällets aktörer att genomföra sina uppdrag utifrån hela befolkningens behov och förutsättningar. MFD lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

Utredningen saknar ett genomgående funktionshindersperspektiv, vilket försvårar bedömningen av hur migrations- och asylpaktens förslag påverkar personer med funktionsnedsättning. MFD bedömer att paktens inriktning mot standardisering, effektivisering och snabba förfaranden innebär en risk för bristande tillgänglighet, minskad rättssäkerhet och indirekt diskriminering. Särskilt i förfaranden med korta tidsfrister, tvång och kontroll finns en risk att individuella behov inte beaktas i tillräcklig utsträckning.

Myndigheten anser att genomförandet kräver tydligare nationella bestämmelser för att säkerställa skälig anpassning, likabehandling och rättssäkerhet för personer med funktionsnedsättning i migration. Detta gäller även återvändandeförfaranden, där behov av vård och stöd i mottagarlandet måste prövas individuellt.

Mot denna bakgrund kan MFD varken tillstyrka eller avstyrka promemorian i sin helhet, utan lämnar synpunkter på de delar där förslagen riskerar att missgynna personer med funktionsnedsättning.

Myndighetens generella synpunkter

MFD har upprepande gånger påpekat att utredningar på migrationsområdet ofta saknar ett genomgående funktionshindersperspektiv. Myndigheten har till exempel lyft att det saknas statistik över hur stor andel asylsökande och nyanlända som har funktionsnedsättning samt att det saknas en samlad bild av deras situation i asyl- och etableringsprocessen.¹ Mot bakgrund av det har MFD tidigare pekat på

¹ [Etableringsboendelagen - ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända - MFD](#)

risker för att migrationssystemet som helhet riskerar att missgynna personer med funktionsnedsättning och bidra till diskriminerande strukturer.²

Standardisering och snabba förfaranden minskar utrymmet för individuella behov

MFD bedömer att flera delar av migrations- och asylpakten innebär en strukturell risk för bristande tillgänglighet, rättsosäkerhet och indirekt diskriminering av personer med funktionsnedsättning. Riskerna följer inte av enskilda bestämmelser isolerat, utan av paktens genomgående inriktning mot standardisering, effektivisering och snabbare förfaranden.

Ett regelverk som bygger på korta tidsfrister, standardiserade processer och begränsat utrymme för individuella bedömningar riskerar att systematiskt missgynna personer med funktionsnedsättning. Det gäller särskilt personer som behöver mer tid, anpassad kommunikation, stöd i kontakter med myndigheter eller särskilda förfarandegarantier. Utredningen visar inte hur lika behandling ska kunna säkerställas när regelverket skärps generellt samtidigt som individuella behov inte ges ett tydligt rättsligt genomslag.

MFD bedömer att denna inriktning riskerar att strida mot flera centrala artiklar i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, bland annat artiklarna 5 om likabehandling, 9 om tillgänglighet och 13 om tillgång till rättvisa.

Behov av nationell reglering för att säkerställa skälig anpassning och rättssäkerhet

Riskerna blir särskilt tydliga i förfaranden som präglas av tvång, kontroll och tidspress. Det gäller exempelvis screeningförfarandet, rörelsebegränsningar, förvar samt gränsnära förfaranden med mycket korta tidsfrister. Utredningen bedömer att bestämmelserna om sårbarhetskontroll är övergripande och inte kräver kompletterande nationell reglering. MFD delar inte denna bedömning.

FN:s kommittén för rättigheter för personer med funktionsnedsättning har rekommenderat att diskrimineringslagen och annan relevant lagstiftning ändras för att säkerställa ett effektivt skydd mot bristande tillgänglighet och för att införa en uttrycklig och generell garanti för skälig anpassning inom alla rättsområden, i enlighet med artikel 2 i konventionen. Rekommendationerna omfattar även offentliga förfaranden och myndighetsutövning.³

² [Ett nytt regelverk för uppsikt och förvar - MFD](#)

³ Myndigheten för delaktighet (2024). *Sammanfattande kommentarer avseende Sveriges kombinerade andra och tredje periodiska rapport.*

Avsaknaden av nationella minimikrav, metodstöd och systematisk kvalitetsuppföljning innebär en risk för betydande variation i bedömningar mellan regioner och enskilda handläggare. Detta försvagar rättssäkerheten och ökar risken för godtyckliga bedömningar. Det finns därmed en påtaglig risk att funktionsnedsättningar som inte är omedelbart synliga, såsom kognitiva svårigheter, psykisk ohälsa eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, inte uppmärksammas i ett tidigt skede. En tydligare nationell reglering kan stärka möjligheterna att tidigt identifiera behov av stöd, hjälpmedel, anpassade boenden, tillgänglig kommunikation och särskilda förfarandegarantier. En sådan reglering ligger i linje med FN-kommitténs rekommendationer och Sveriges åtaganden enligt konventionen.

MFD har tidigare framfört motsvarande synpunkter^{4,5}, där myndigheten särskilt har betonat riskerna med generella regler, sanktioner och rörelsebegränsningar för personer med funktionsnedsättning samt behovet av tydliga krav på anpassning och kompetens i mottagandesystemet. I MFD:s förslag till handlingsplan inom funktionshinderspolicen konstaterar medverkande myndigheter även att operativ personal behöver förbättra sin kunskap, förmåga och arbetssätt när det gäller att möta migranter med funktionsnedsättning. Dessa synpunkter är fortsatt relevanta och framträder i flera delar även i migrations- och asylpakten.

Myndigheten bedömer vidare att återvändandeförfaranden måste innehålla en tydlig och individuell prövning av vårdbehov och stödbehov i mottagarlandet. Utredningen analyserar inte hur personer med funktionsnedsättning ska skyddas från risker som kan påverka hälsa, funktionsförmåga eller överlevnad vid återvändande. Avsaknaden av en sådan analys innebär en risk för allvarliga konsekvenser för enskilda och kan stå i strid med Sveriges internationella åtaganden.

Förbättrat informationsutbyte mellan medlemsländer kan även upplevas som integritetskränkande

Förslag om ett förbättrat informationsutbyte mellan medlemsländer ger möjlighet att säkra kontinuitet i stöd, medicinsk behandling och hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning som överförs mellan medlemsstater. MFD anser samtidigt att förslaget kan innebära en risk för att upplevas som integritetskränkande, då det rör delning av känsliga uppgifter om hälsa och funktionsnedsättning. Det saknas analys av hur sådana uppgifter ska skyddas, kvalitetssäkras och begränsas i enlighet med dataskyddsförordningen samt artikel 17 om skydd för den personliga integriteten och artikel 22 om respekt för

⁴ [Betänkandet Mottagandelagen - MFD](#)

⁵ [Ett nytt regelverk för uppsikt och förvar - MFD](#)

privatlivet i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det behöver tydliggöras hur samtycke inhämtas, hur uppgifter hanteras konfidentiellt och hur delningen begränsas till vad som är nödvändigt.

Synpunkter utifrån barnperspektivet

Utredningen anger att Sverige redan uppfyller kraven när det gäller ensamkommande barn och bedömer därför att inga anpassningar i svensk rätt krävs. MFD vill dock återigen betona att barn och unga med funktionsnedsättning i migration är särskilt utsatta. Myndigheten har i tidigare remissvar⁶ pekat på särskilda risker för bristande tillgänglighet, otillräckligt stöd och rättsosäkerhet för denna grupp, särskilt i mottagande och boendemiljöer. Dessa risker kvarstår och behöver beaktas även i genomförandet av migrations- och asylpakten.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), avdelningschef Annika Streiler och utredare Aleksandra Kowalska (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

Malin Ekman Aldén

⁶ [Betänkandet Mottagandelagen - MFD](#)

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Malin Ekman Aldén
TITEL, ORGANISATION:	Generaldirektör, Myndigheten för delaktighet
TID:	2025-12-19 11:44:11 +01:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	E-post (malin.ekman-alden@mfd.se)
IDENTIFIKATIONS-ID:	3234f6d3bd8944899d5a37386fe1d1b2

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2025-12-19 11:44:16 +01:00
Ref: 284676SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)